

“tâş u toprak âresinde”
ŞU BİZİM ANKARA

Bilal Kemikli: Sivas'ta doğdu. Lisans eğitimini Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı; 1998'de doktor, 2002'de doçent ve 2008'de profesörlüğe yükseltildi. Ankara, Yüzüncü Yıl ve Süleyman Demirel Üniversitelerinde öğretim üyesi olarak çalıştı. Dekan olarak DPÜ İlahiyat Fakültesi'nin kurulmasına öncülük etti. Bir dönem BUÜ İlahiyat Fakültesi Dekanı olarak da görev yaptı. Halen Bursa İlahiyat Fakültesi'nde çalışmalarını sürdürmektedir.

Prof. Dr. Kemikli'nin eserlerinden bazıları şunlardır: *Sun'ullah-ı Gaybî Dîvânı*, *Şair Şeyhülislam Ârif Hikmet Beyefendi*, *Oğlanlar Şeyhi Müfid ü Muhtasar*, *Dost İkinden Gelen Ses*, *Şiir ve İrfan*, *Sufi Aşk ve Ölüm*, *Şiir ve Hikmet*, *Şehir Hayat ve Derviş*, *İnsan Deniz ve Hayat*, *Pir Sultan Abdâl*, *Oğul Sen Sen Ol*, *Süleyman Çelebi ve Mevlid*, *Erzurumlu Bilge İmam Muhammed Lutfî Efendi*, *Mihenik*, *Memleket Yazıları*, *Kapı*, *Kıyıya Vuran Deniz*, *Kûşe-i Uzlet: Karantina Günlüğü*, *Ramazan Güzellemleri*, *Âteş-i Aşk: Mesnevî Mektupları*, *Sufiyem Halk İçinde Yunus Emre*, *Şiir Demleyen Coğrafya* ve *Hacnâme*.

“tâş u toprak âresinde”
ŞU BİZİM ANKARA

Bilal Kemikli

HECE YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

Dibâce / 9

BİR ŞEHRE VARMAK

Ankara'da Bir Taşralı /	13
Bir Tercih Hikâyesi /	18
Ankara'yı Yurt Edinmek /	23
Karşılaşmalar /	26
Muhite Aşına Olmak /	31
Beşevler'de Bir Liman /	38
Yol Arkadaşları /	43
Hocalarımız /	51
Kütüphaneler /	61
Kitabevleri /	67
Yazarlar Birliği /	73
Dergiler Birer Mekteptir /	78
Kahvehaneler /	85
Öğrenci Hareketleri /	90
Siyaset Meclisleri /	95
Bir Hayat Kurma Çabası /	99
Mahallemiz /	103
Komşularımız /	108

ANKARA'YA VEDA

Göç Zamanı / 117

*Ankara'da ruh yoldařım Cabit Zariřođlu'na
ve bana Ankara'yı sevdiren D. Mehmet Doğan ađabeyimin
aziz hatırasına...*

DİBÂCE

*“Nâgehân ol şâra vardım ol şârı yapılr gördüm
Ben dabi bile yapıldım taş ü toprak âresinde”*
Hacı Bayrâm-ı Velî

Daha evvel “Sıradan İnsan ve Tarih” başlıklı bir yazı kaleme almıştım. Orada, “Genellikle siyasi, iktisadi, askeri, sosyal ve kültürel alanda temayüz eden insanların hayat hikâyeleri dikkatimizi çeker; onlara ilişkin biyografik ve monografik eserler yazılır, belgeseller hazırlanır, anma geceleri tertip edilir.” tespitinden sonra asıl tarihin “sıradan insanda saklı olduğuna atıfta bulunmuştum. Sıradan insana dair düşüncelerimi şöyle not etmişim: “Lakin şu da var ki, çoğu kimse fark edemese de asıl hikâye büyük adamlardan çok kendi halinde, işinde gücünde olan sıradan insanda gizlidir. Kaderin cilvesiyle bir türlü keşfedilememiş, gelmesi gereken yere gelememiş, bulunduğu ortam içinde kendine sakince bir hayat alanı oluşturmuş “sıradan” insanlar...”

Ne büyük adamım ne de sıradan bir insan. Evet, kendi halinde hocalık görevini yapmaya gayret eden, okuyan, yazan birsiyim. Yazdıklarım geride kalacak mı? Bunu bilemiyorum. Ama yazarak dertlerimi sağalttığımın farkındayım. Yazmayı sevdiğim gibi, dilimi ve milletimi de seviyorum. Ülkem için, insanlarım için dertleniyor, kendi dar çevremde çözümler aramaya gayret ediyorum. Ancak tasvir ettiğim hal, bugünden bakılınca ortaya çıkan bir durum. Oysa bundan kırk yıl önce, elinde büyük bir valiz ve bir telis çuval içinde yorganını sırtlayıp Ankara Terminali’ne gelen bir genç vardı... Taşradan başkente okumak için gelen genç. O genç, sıradan bir insandı. Onun gibi binlerce genç, aynı mevsimde aynı terminale yahut tren garına inerek bir hayat kurma telaşına kapılmışlardı. Sene seksen beş, milletin üzerinden silindir gibi geçen bir darbenin beşinci yılı. Onca meseleye, çaresizliğe ve yoksulluğa karşın, umut dolu ve düşleri olan taşralı bir gencin Ankara günlerine dair düştüğü notlar.

Elinizdeki kitap, “taş u toprak arasında” var olmaya çalışan o gencin notlarından mülhemdir. Bir hatıra metni mi? Hayır. Doğrudan o notlara bağlı kalarak günü gününe bir iz sürmeyi amaçlamıyor. Bir anı-deneme metni olarak düşünebilirsiniz. Seksenlerin ortasından doksanlara değin Ankara’ya ilişkin tasvirler. Ankara’nın kitapçı dükkanları, kütüphaneler, kahvehaneler, siyasi çevreler, gençlik hareketleri ve fakülteye dair hatırdaki kalınanlar. Bir bakıma o yılların başkentini, bir taşralı muhafazakâr gencin gözüyle okuma denemesi denilebilir. Başka başka Ankara’lar var, bu belli. Ama o, bizim Ankara’da neler vardı? Bu sorunun peşine düşülerek derlenen yazılar. Diğer bir ifadeyle, Hacı Bayram-ı Veli’nin ifade ettiği gibi şehirle birlikte bir gencin “yapılma” ve “kendi olma” süreçlerine işaret eden bir metin.

Bu kitabı kaleme almayı zaman zaman geçtiğimiz aylarda aslı vatanına uğurladığımız “pirim” D. Mehmet Doğan’la konuşurduk. O, bir gencin gözünden Ankara kitabının yazılmasını çok arzulardı. D. Mehmet Doğan, Ankaralıydı ve her şeye rağmen şehrini çok seviyordu. Ankara’nın yeterince araştırılmadığından ve şehir kültürüne dair tespitlerin yapılmadığından müştekiydi. Bütün teşviklerine rağmen, akademik ortamdaki meşguliyetler, yazılan raporlar, dersler, projeler derken beklediği kitabı onun dikkatine sunamadım. Sunamadım, ama o, benim doktora ile uğraştığım dönemlerde zaman zaman Ankara yazıları yazıyordu. Bu yazıları derleyip toparlayarak bana da ilham veren *Ömrüm Ankara’yı* neşretmiş oldu. Pirimin irtihal haberini bir yolculukta aldım, içim sızladı. “İnsan bu, su misali” dediği gibi Necip Fazıl’ın akıp giden ve sır olan o coşkun akan nehrin ardından vazifelerimizi ifa ederken aklımda hep Şu Bizim Ankara vardı. Artık geciktirmenin lüzumu yoktu, hatırdaki kalınanlar, derlenen notlar kaleme alınmalıydı.

Bu hatıralar kaleme alınırken, öyle her ıstırabı, her derdi ve yaşanan her sorunu nazara vermek yerine, gönle düşeni tasvir etmeyi tercih etmeye çalıştım. Demem o ki eski yaraları yeniden kaşıyarak kanatmak yerine, umudu ve huzuru kaleme almayı tercih ettim. İstedim ki, burada kaleme alınan her cümle, o umut ve huzurdan neşet eden birer vefa cümlesi olsun. Kitap da bir vefa, bir hatırlayış kitabı olsun... Bu ne kadar gerçekleşti, bilemiyorum. Bunu elbette okuyucu takdir edecektir. Ancak şu kadarını söyleyeyim, elinizdeki kitap, seksenli ve doksanlı yılların Ankara’sını bir üniversiteli gencin gözünden okumak isteyenlere zengin malzemeler içermektedir. Nihayetinde verilen bir sözü yerine getirmek, başlanan bir ödevi tamamlamaktır murat. Bu vazife ifa edilirken de umut, huzur ve vefa kavramlarının sıcaklığıyla okuyucunun zihninde “şu bizim” Ankara’ya dair bir iz kalsın istenmiştir.

Eylül-2024, Nilüfer

BİR ŞEHRE VARMAK

ANKARA'DA BİR TAŞRALI

*“Anılar defterinde gül yaprağı
Gibi unutuldum kurudum”*

Cahit Zarifoğlu

Ankara'ya ilk defa ne zaman geldim? Bu soruyu belki şu şekilde de sormak mümkün: Memleketten ilk defa başka bir şehre ne zaman gittin? Bu soru günümüzdeki gençler için önemli olmayabilir. Ama bizim kuşakta, eğer taşralı bir mektep talebesiyseniz, anlaşılabilir bir sorudur. Çünkü o dönemde seyahat maksatlı yolculuk pek gündemimizde yoktu. Belki hali vakti yerinde olan insanlar için bu mümkündü; ama geçime endeksli hayat anlayışı içinde köyden şehre gitmek yahut memleketten başka bir şehre gitmek ihtiyaca binaen olan bir durumdu. Ekseriyetle erkekler askerlik için başka memleketlere gider, asker ocağında başka şehirlerden gelen akranlarıyla buluşur farklı tecrübeler edinecek memlekete dönerlerdi. O dönemde askere gitmek, tecrübe kazanmak, görgü ve bilgi sahibi olmak anlamına gelirdi. Askere gitmeyen ise “câhil” yahut “çaylak” yani tecrübesiz muamelesi görürdü.

Evet, askerlik zorunlu seyahatti ve o günün şartlarında insanı geliştiren bir konuydu. Askerlikten başka eğitim için, iş ve memuriyet için ve bir de ticaret için yola çıkılırdı. O dönemin gözde okullarından olan bazı liselerde devlet parasız yatılı kısımları vardı. Bu okullar, okuma imkânı olmayan fukara halkın çocuklarının okuyup devlette mevki ve makam sahibi olmasına

vesile olmuştur. Sonra üniversite tahsili dönemi gelirdi ki, o vakit her şehirde üniversite olmadığı gibi bazı üniversitelerde bazı bölümler de yoktu. Bu sebeple üniversite okumak, şartları zorlayarak başka bir şehirde yaşamak anlamına gelirdi. Sonra mezun olup memuriyete intisap edince tayininizin çıktığı şehre gider, göreve başlardınız. Geçim için, yazın memlekette ziraatla uğraşıp kışın İstanbul ve İzmir gibi şehirlerde gündelik iş bulma umuduyla yola çıkanları da hatırlıyorum. Sözgelimi bizim köyde okumak için “gurbete” gidenlerden başka, üç beş kuruş para kazanarak ailesinin geçimini sağlamak için yola çıkanlar da vardır. Bunların bir kısmı gittikleri yerde uygun iş bulunca, ailecek memleketi terk ettiler. Bu sefer akraba ziyaretleri için, hazır orada oğlu veya yeğen varken o şehri bir görmek için gidenler de oldu. Böylece taşra göç vermeye başladı.

Burada göçün tahlilini yapacak değilim; ama şu kadarını söyleyeyim bilhassa 80’den sonra içgöç artarak devam etti. Anadolu’nun pek çok köyü mezraya tebdil etti, kasabalar ve şehirler boşaldı. Şimdilerde geriye dönüşler var; ama o dönemde “ekmek kavgası” için yola düşmek kutsal bir meseleydi. Memleket idaresine vaziyet eden kişiler ve kurumlar da çıkıp “yerinde kalkınma” modelleri üzerinde pek kafa yormadılar. Sanayileşme programları, tarım ve hayvancılığı demode hale getirdi. İnsanlığın en kadim ekonomik kaynağı, zaman içinde kurumaya başladı. Bu da yetmiyormuş gibi, belirli şehirlerde öbekteleşen “organize sanayiler” verimli tarım arazilerini işgal ettiler. Ama “taşralı”nın hepsi olmasa da bazıları, para kazanmaya, işçilikten işverene doğru evrildiler. Böylece cebî para gören “Anadolu’nun aslanı” 90’lı yıllardan sonra seyahat sektörüyle tanıştı.

Benim Ankara’ya gelmem, eğitim maksadıyladır. İlk gelişim 85’te, o vakit her şehirde yapılmayan Öğrenci Yerleştirme Sınavı (ÖYS) içindir. (Şimdi notlara baktım bu sınav 17.06.1985 günü gerçekleşmiş.) Hatırlayanlar olacaktır, üniversite sınavı iki aşamalı oluyordu. İlki, Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) idi. Bunda belirli bir puana erişen tercihlerini yaparak ikinci sınava girmeye hak kazanıyordu. İlk sınav, üniversite sahibi şehirlerden bir şehir

olması hasebiyle, memlekette yani Sivas'ta oldu. Bu sınava girmek için çevre illerden Sivas'a gelen arkadaşların olduğunu da not etmeliyim. İkinci sınav için vakit geldiğinde, bir yaz günü Ankara'ya geldim. Ankara'da Aydınlıkevler'de İnönü Lisesi'nde sınava gireceğim... Bunun için bir gün önceden geldiğimi ve liseden öğretmenlerimin tavsiyesiyle bir öğrenci evinde misafir kaldığımı not etmeliyim.

İyi hatırlıyorum, yaz günü ve Ramazan... Ankara sıcaklığında oruçlu olarak pek gezemediğimi ifade etmek isterim. Bununla birlikte Aydınlıkevler otobüsüne binip okula gittiğimi, bir gün sonra sınava gireceğim okulu ve muhitin tanımak istediğimi de hatırlıyorum. O vakit, Sivas'ta yeni kurulan Büyük Dershane'nin Milli Eğitim kontenjanından öğrencisiydim. Burada rehber hocalarımız mutlaka sınavdan bir gün önce okulu görmemizi sıkı sık tembih etmişlerdi. Her yatılı mektep talebesi benim gibi midir, bilemem; kurallara sıkı sıkıya bağlı, büyüklerin sözlerini emir telakki eden ve uygulamaya koyan bir yönüm vardı. Bu özelliğime dair daha sonra çok özeleştiri yaptım; ama o gün tavsiyeyi harfîyen uygulamanın faydasını gördüm. Çünkü Ankara trafiği hakkında bir bilgi edindim ve sabahleyin uygun saatte, tam da zamanında sınav salonunda yerimi aldım. O gün, sınav biter bitmez eski Ankara Otogarı'na kendimi zor attığımı da not etmeliyim.

Ankara'ya ikinci gelişim sınavdan bir iki hafta sonradır. Henüz sonuçlar ilan edilmemişti. Ben, sınavı kazanacağımı biliyordum. Sınavı kazanacaktım ve hemen hemen ilk tercihlerim Ankara'daki fakülteler olduğu için Ankara'da eğitimime devam edecektim. Lakin bu sefer de "Ankara'da nasıl okuyacağım?" sorusu zihnimi meşgul ediyordu. Tam da o günlerde liseden bizden önce mezun olup yurtdışında burslu okuyan ağabeylerle karışlaştım. Onlar vesilesiyle burslu okuma fırsatlarını araştırmış, o dönemde geniş imkânlar sunan Suudi Arabistan'da okuma fikri aklıma yatmıştı. O vakit uzaktan bu süreci takip etme ve şartları öğrenme imkânı olmadığı için Suudi Elçiliği'nden bilgi almak üzere Ankara'ya gitmek elzemdi. Bu sebeple kalkıp geldim...

Bu ikinci gelişimde sabah erken saatlerinde Ankara'ya indiğimizi hatırlıyorum. Sabah namazı vaktiydi. Terminal'den Ankara Gari'na, oradan da Ulus'a Hacı Bayram-ı Veli Camiine kadar yürüdüğümü, sabah namazını eda ettiğimi hatırlıyorum. Namaz sonrası o eski Hacı Bayram'da çay içerken aklımda temel soru şuydu: Elçilik nerededir ve oraya nasıl varabilirim? Çay, uyuyan hafızayı uyandırır, dimağı besler. Nitekim öyle oldu, birden liseden arkadaşım Cahit Yağmur aklıma geldi. Cahit'in babası Mehmet Yağmur hocamızın tayini Sivas'tan Ankara'ya Merkez İmam Hatip Lisesi'ne çıkmıştı. Oranın müdürüydü. Aklıma ona ulaşırsam müşküllerimin bir kısmının çözüleceğine dair bir fikir doğdu. Fakat telefon numaraları yoktu. Daha sonra "taşralılığın" esasen telefon numaralarını not etmemekle alakalı bir yönünün olduğunu öğrenecektim. Madem telefon numarasına sahip değilim, kalkıp hocanın okuluna gideyim dedim. Orada çay ocağını işleten amcamızın tarifıyla Ulus Heykel'den aşağıya, eski Meclis'i sağıma alarak dolmuş duraklarına indim ve gazi Dolmuşuna binerek Merkez İmam Hatip'e ulaştım.

İnsanın gurbet yerde bir tanıdığının olmasının ne denli önemli olduğunu sadece romanlardan ve hikâyelerden okuyarak öğrenemiyor insan. Kemâlettin Tuğcu müdavimi bir taşralı olarak çaldığım Mehmet Yağmur hocamın kapısı, daima hayırla anacağım güzelliklerle karşıladı beni. Benim arayışım hocama ve arkadaşıma ilham vermiş olmalı ki o sene tekrara kalan Cahit bir sene sonra Milli Eğitim bursuyla tıp tahsili için Pakistan'a gitti. Hocamın rehberliğiyle müşküllerimi aştım, Elçiliğe gidip gerekli şartları öğrenerek ilk müracaatımı yaptım ve evrakları tamamlamak üzere memlekete döndüm.

Evraklarımı tamamlarken "askerlikle ilişkisi yok belgesi" almak üzere gittiğim Askerlik Şubesi'nde asker kaçığı olduğumu öğrenmem ve celp dönemi olması hasebiyle hemen askere alınmamla alakalı işlerin başlaması için Zara Askerlik Şubesi'ne gönderilmeme dair hatırayı tafsilatlı bir şekilde *Memleket Yazı-ları*'nda anlatmıştım. Burada tekrara kaçmak istemem. Fakat burada en azından o gün, öğrenmek için yola çıkan bir gencin

önüne büyük bir duvarın örüldüğünü söylemek isterim. Bir ciple, başımda muvazzaf bir inzibatla Zara'ya doğru yola düştük... Ne eve haber verebildim ne de bir başka kimseye. Zara'da askere elverişli olup olmadığımızı tespit sadedinde muayane olduk; muhabere sınıfından Mamak'a sevim yazıldı... İşte o anda aklıma Zara'da görevli halamın oğlu Turan Koç geldi. Bir fırsatını bulup, yeniden kaçtım. Turan hocamı bulup durumu anlattım, o şube başkanını tanıyormuş. Birlikte şubeye geldiğimizde, birden kayıplara karışmam sebebiyle telaşlanan inzibat rahatlamış oldu. Şube başkanıyla görüştük; yanılmıyorsam, asteğmendi başkan ve sivil hayatta da bir üniversitede öğretim üyesiydi. Halden anlayan, okumaya değer veren bir komutanın huzurunda olmanın rahatlığını tarif edemem... Tam üniversite tahsili hayali suya düşmek üzereyken şube başkanı, "Yurtdışı olmaz, gidemezsin. Ama sınav sonucun olumlu olur ve iyi bir fakülte kazanırsan o belgeye istinaden senin askerliğini yeniden tecil ederiz" dedi. Bu mealde bir yazı yazıldı, böylece rahatlamış oldum. Zaten o hafta içerisinde de sonuçlar gazetede ilan edildi. Buna göre Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ni kazandığım yazıyordu; şükürler olsun. Daha resmi tebligatı beklemeden hemen gazetedeki ilgili sayfayı kesip şubeye gittiğimi ve tecil için işlemleri başlatmaya çalıştığımı takdir edersiniz.

Şimdi Ankara'ya, sınavı kazanmış olmanın haklı guruyla yeniden yolculuk yapma zamanı... Kayıt olunacak. Kalacak yer tedarik edilecek. İş yahut burs bulmak için kapılar çalınacak. Mücadele bitmiyor, hiçbir zaman da bitmeyecek. Şimdi yeni bir hayatın taşlarını döşemek için gayret etme zamanıdır.

BİR TERCİH HİKÂYESİ

*“Çünkü milletlerin ikbâli için evlâdım
Marifet, bir de fazilet... İki kudret lazım.”*

Mehmet Âkif

İnsan muhitinin ve döneminin insanıdır. Muhiti derken aile çevresi başta olmak üzere, okulu, sosyal ve kültürel etkileşim içerisinde bulunduğu çevreyi kastediyorum. Bu anlamda son yıllarda icat edilen “mahalle” kavramı da bir bakıma muhiti ifade eder. Orası bizim fizyolojik olduğu kadarıyla, ruh ve akıl cephesinde de beslendiğimiz yerdir. Zevkler orada oluşur. Fikirler orada uç verir. Sadece bu mu? Hayır, dertlerinizi orada yüklenirsiniz. Orada âşık olur, orada kavga edersiniz. Bir bakıma muhit, insanın kendini bulduğu yerdir. Dolayısıyla burası, tercihimizi belirleyen atmosferdir.

Yapılan tercihlerde, içinde yaşanan zaman dilimi de muhit kadar etkilidir. Dönemin siyasi, sosyal ve kültürel durumu size bir yön sunar. Keza dönemin iktisadi durumu, aile bütçesini ve mahalle içerisinde statüyü belirleyen öncü amillerden olması hasebiyle önemli bir parametredir. İnsan, ihtiyaçlarıyla insandır. O bakımdan geçim meselesi ve refah arayışları tercihi doğrudan etkiler. Söz gelimi dar gelirli aileler, çocuklarının işsiz kalmaması ve bir meslek sahibi olması için endüstri ve meslek liselerini tercih ederler. Bunun yanında subay yetiştiren askeri okullar, polis yetiştiren polis okulları, iş garantisi olan meteoroloji, tarım ve sağlık liseleri gibi okullar o dönemlerde cazibesi olan eğitim

kurumlarıydı. Öğretmen okulları ve İmam Hatip Liseleri de bu cüzdendir. Hele hele devlet parasız yatılı okumak, devlete mecburi hizmeti yüklenmek demekti ki bu arzulanan bir durumdu. Okulu bitirir bitirmez insanın eline ekmeğini alması, o dönemin şartları içerisinde büyük bir nimetti.

Orta öğretim için tercih belirleyen hususlar, yükseköğretim için de geçerlidir. Bizim dönemde üniversite tercihi, meslek tercihi olarak algılanan bir durumdu. Bu bugünlerde kısmen değişmiş olabilir; ama o dönemde öyleydi. Bazı ailelerin doğrudan doğruya çocuklarına telkinde bulunarak “oğlum tıp oku, kendini kurtar” yollu tavsiyeleri hâlâ cari olabilir. Bu anlamda benim ailemin doğrudan bir telkini olmadı. Merhum babam, “oğlum sen en iyisini bilirsin” der benim tercihlerimi önemserdi. Bu tercih meselesi, ailenin diğer fertlerinin gündeminde de olmadı. Lakin babam amirleri konumundaki bazı müftülerden söz ederdi. Onun anlatımlarından hareketle, müftü olmanın bir anlam ifade etmediğini düşünmüşümdür. Bazı meslek dersleri öğretmenlerinin pedagojik eksikliklerinden kaynaklanan iletişim kusurları da buna eklenince zinhar “ilahiyat okumam” fikrine ulaşmama sebep olmuştu. Ne var ki “büyük konuşmamak lazım” derler; ben büyük konuşmuşum. Zira kader ağını öylesine ördü ki neticede eriştiğim o fikri tashih ederek listenin başına Ankara İlahiyat Fakültesi’ni kaydetmiş oldum.

Tercih, aklın ve bilginin alametidir. Cahille bilge arasındaki en temel fark, tercihlerde ortaya çıkar. Bu bakımdan doğru tercih, insana doğru bir istikamet sunar. Yanlış ise, eskilerin *nedâmet-i ömriyye* olarak tarif ettikleri bir ömür boyu süren pişmanlıklara sebep olur. Bu bakımdan tercih bahsinde hikâyeyi biraz daha açmak isterim... Efendim, mesele şu ki ülkemiz önce bazı mihraklarca adeta bir mikser havası içerisinde karıştırılmış, sağ-sol ayrımı körüklenmiş; böylece siyasi terör şehre, sokağa inmişti. Sonradan anlıyoruz ki “demokrasi balansı” yapma niyetinde olan dâhili ve haricî güç odakları, düşünen, üreten ve kalkınan bir Türkiye’nin kendi menfaatlerine halel getireceği düşünce-sinden hareketle bu karışıklıklara, kine ve düşmanlığa ortam